

Nicolae MAREȘ

S-a născut pe 18 aprilie 1938, în comuna Măgurele, județul Prahova. A debutat în 1966, cu reportaje din Polonia, student fiind la Universitatea din Varșovia, la radioul polonez și în presa culturală din această țară. Tot atunci a început să scrie versuri și să traducă din literatura polonă, activitate de care nu s-a mai despărțit niciodată. A colaborat și mai colaborează la mai toate publicațiile literare și culturale din țară: *România literară*, *Viața Românească*, *Contemporanul*, *Luceafărul*, *Steaua*, *Tribuna*, *Familia*, *Convorbiri literare*, *Dacia literară*, *Vatra*, *Ramuri*, *Portal*, *Polonus* etc. inclusiv cu unele din străinătate: "Przegląd humanistyczny", "Współczesność", "Poezja dzisiaj", "New-York Magazin", "Lumină lină".

Din 1980 a fost primit ca membru al Uniunii Scriitorilor din România. Titlul de doctor în științe umaniste i-a fost acordat de Institutul „George Călinescu” al Academiei Române, având stagiul de doctorantură și la Universitatea din Varșovia, cu prof. univ. dr. Zdzisław Libera.

Carierea diplomatică a îmbrățișat-o în 1966 ; a trecut, prin concurs toate gradele diplomatice, de la atașat la ministru plenipotențiar. În anii 1990-1994 am fost director în Ministerul Afacerilor Externe; primul director al Bibliotecii Române de la Paris; primul șef al Misiunii diplomatice române de la Skopje, prim-colaborator al mai multor șefi de misiune la Varșovia, apreciat fiind încă din tinerețe drept „eminența cenușie” a Ambasadei României, unde a funcționat cca 20 de ani. În septembrie 1999, a ieșit la pensie, la cerere, prilej de a se consacra totalmente scrisului.

Din tinerețe l-a tradus pe Stanisław Jerzy Lec /1970/, a publicat prima monografie despre Polonia /1971/, a tipărit mai multe antologii de poezie poloneză /peste 100 de poeți/; a alcătuit un mare "dicționar" al Înțelepciunii universale /2014/, în anii 2000 a tradus și publicat "Cugetările" Sfântului Părinte, Ioan Paul al II-lea; în 2019 ale Mareșalului Józef Piłsudski, la 150 de ani de la naștere, și noi volume din propriile aforisme și de versuri.

Nicolae Mareș este autorul unor lucrări monografice și de referință consacrate Poloniei și relațiilor bilaterale româno-polone, Papei Ioan Paul al II-lea, Mareșalului Józef Piłsudski, artistului S. Wyspiański, receptării Pontifului în România. A semnat în total peste 70 de cărți, apărute într-un tiraj de cca două milioane de exemplare. Pentru lucrarea *Sfântul Ioan Paul cel Mare*, Sfântul Părinte Francisc i-a decernat, în august 2015, una dintre cele mai importante distincții conferite de Vatican : *Pro Ecclesia et Pontifice* - Ordin instituit de Leon al XIII-lea în 1888.

În ultimii 20 de ani a elaborate și publicat numeroase volume de eseuri, în cea mai mare parte având la bază documente inedite de arhivă, cât și analize insolite ale unor evenimente în desfășurare pe arena internațională, fiind în bordul publicațiilor *Economistul*, *Diplomat Club* și *Portal Măiastra*.

Experiență publicistică și editorială

1963-2018 - A publicat în presa românească și străină cca 500 de contribuții din domeniul literaturii universale, istoriei artei, culturii și spiritualității, comparatisticii literare, istoriei relațiilor româno-polone, receptarea culturii române în străinătate, precum și din sfera relațiilor diplomatice și economice. Principalele publicații cu care a colaborat de-a lungul anilor și în care au apărut contribuțiile menționate: *Steaua*, *România Literară*, *Luceafărul*, *Cronica*, *Tribuna*, *Orizont*, *Ateneu*, *Argeș*, *Convorbiri literare*, *Flacăra*, *Vatra*, *Familia*, *Evenimentul*, *Romanian Review*, *Curentul*; *Viața Românească*, *Ecart*, *Economistul*, *Diplomat Club*, *Tomis*, *Polonus*, *Portal-Măiastra* și altele.

Volume publicate

1. Nicolae Mareș, *Fiul Lancrămului și activitatea sa în multiple ipostaze*, Editura Eternitas. 2023, Alba Iulia, 2023
2. Nicolae Mareș – *Eminescu – Polonia – Polonezii – Eminescu*, eLiteratura, București 2022
3. Nicolae Titulescu – *140 de ani de la naștere*, ePublishers, București, 2021, 272 p.
4. Nicolae Iorga – *Cugetări* (ediție bibliofilă), Editura Muzeului Literaturii Române, București 2021 321 p.
5. Nicolae Mareș – *Nicolae Iorga și Polonia*, Editura Fundației România de Măine, București, 2021 – în seria Multilingvism în dialog 225 p. format A5
6. Nicolae Iorga – *Cugetări*, Antologie, prefață și note de Nicolae Mareș, eLiteratura, București 2018, 380 p.
7. *Mihai Eminescu în limba polonă Studiu și antologie româno-polonă*, eLiteratura, București 2018, 461 p.
8. Mihai Eminescu – *Poezii – Poezje* (Traduceri în limba polonă) Studiu introductiv – ediție îngrijită de Nicolae Mareș), Editura Junimea, Iași 2018, 173 p.
9. *Mihai Eminescu – Universal – Studiu și antologie lirică bilingvă română-polonă*, București, Editura
10. Nicolae Mareș - *Eseuri alese– Istorie, Diplomație, Literatură, Artă, Spiritualitate*, vol. 3, *Opera Omnia*, Editura TipoMoldova, Iași 2018;
11. Nicolae Mareș – *Centenar româno-polon – Istorie – Diplomație*, Editura Fundației România de Măine, București, 2019.
12. Nicolae Mareș – *Artă și literatură – Eseuri Seria Multilingvism și culturi în dialog*, Editura Fundației România de Măine, București, 2019.
13. Nicolae Mareș – *Sfântul Ioan Paul cel Mare* Editura Academiei Române – Editura RAO , București, 2019 - 657 p.
14. Nicolae Mareș - *Józef Piłsudski, Cugetări și aforisme*, eLiteratura, București, 2017, 94 p.
15. Nicolae Mareș - *Raze în apus de soare*, versuri, eLiteratura, București, 2016 /146p./
16. Nicolae Mareș - *Józef Piłsudski, Monografie*, București, editura ePublishers, 2015, /440 p./. Format A5; ediția II-a nob. 2017, la 150 de ani de la nașterea Mareșalului.
17. Nicolae Mareș - *Sfântul Ioan Paul cel Mare – Opera omnia*, Tipo-Moldova, Iași 2015 /549 p./.
18. Nicolae Mareș - *Istorie - Diplomație – Opera omnia*, Tipo-Moldova, Iași 2015 / 755 p./.

19. Nicolae Mareș - *Cultură – Literatură - Știință – Spiritualitate - Opera omnia*, Tipografia Moldova, Iași 2014, /592 p./.
20. Nicolae Mareș - *Interviuri alese: Economie, diplomatie, politică, comerț, cultură*, editura ePublishers, 2014 /493p./.
21. Nicolae Mareș - *Gânduri vechi și noi – Maxime și aforisme*, eLiteratura, București 2014 /164 p./.
22. Nicolae Marel - *Lucian Blaga în limba polonă. Studiu și antologie lirică bilingvă română-polonă*, București, Editura eLiteratura, 2014 / 216 p./.
23. Nicolae Mareș - *Cartea Înțelepciunii Universale sau Dicționar de maxime și aforisme din cultura română și universală*, Editura e-Literatura 2014, /620 p./., format A5.
24. Nicolae Mareș - *Dicționar polon-român /coautor/* Editura Polirom, 2014 /725 p./.
25. Nicolae Mareș - *Clarobscur în amurg. Poeme culese din sertare și din gazete*, București, Editura eLiteratura, 2013 / 216 p./.
26. Nicolae Mareș - *Raporturi româno-polone de-a lungul secolelor*, Editura Fundația România de Mâine, București 2013; ediția II-revizuită și adăugită, Opera Omnia Editura Tipografia Moldova, 2016 /593 p./
27. Nicolae Mareș - *Lucian Blaga – diplomat la Varșovia*, Opera Omnia, Editura Tipografia Moldova, Iași 2012/395 p./.
28. Nicolae Mareș - *Eugen Ionescu – diplomat român în Franța*, Editura Fundația România de Mâine, București 2012 (230 p.)
29. Nicolae Mareș - *Lucian Blaga – epistolarul de la Academia Română*, Editura Altip, Alba Iulia 2012 (115 p.)
30. Nicolae Mareș - *Istorie, diplomatie, cultură, artă*, Editura Fundația România de Mâine, București 2012 (367p.)
31. Nicolae Mareș - *Relații româno-polone în 1938-1939, în context central-european – Opera omnia*, Tipografia Moldova, Iași 2012, (844p.)
32. Nicolae Mareș - *Diplomatie, politică, spiritualitate, cultură*, Editura Colosseum&Prut Internațional, Chișinău 2010 (346).
33. Nicolae Mareș - *Alianța româno-polonă – Între destrămare și solidaritate (1938-1939)*, Editura Biblioteca Bucureștilor, București 2010, (844 p.).
34. Nicolae Mareș - *Ioan Paul al II-lea – un Papă Sfânt*, Editura Curtea Veche, București 2009 (499 p.)
35. Nicolae Mareș - *Încă Polonia...*, Editura Prut International & Colosseum, Chișinău 2008 (403 p.)
36. Nicolae Mareș - *Codul manierelor elegante* (pseudonim: Nicolae Armes), Editura Prut International & Colosseum, Chișinău 2006; ediția II-a - Chișinău 2008 (183 p.)
37. Nicolae Mareș - *David și Păstor*, Editura Fundația România de Mâine, București 2005 (407 p.)
38. Nicolae Mareș - *Receptarea Papei Ioan Paul al II-lea în România*, Editura Colosseum, București 2004 (251 p.)
39. ROMÂNIA – POLONIA. *Relații diplomatice*, vol. 1 (coautor), Editura Univers Enciclopedic, București 2003 /274p./.
40. Nicolae Mareș - *Ioan Paul al II-lea – Papa pentru mileniul al III-lea*, Editura Colosseum, București 2000; Ediția II-a, Editura Hyperion, Cluj-Napoca 2001 (343 p.)
41. Stanislaw Jerzy Lec, *Aforisme, versuri, epigrame*, Culegere, traducere și prefață, Editura Junimea Iași.
42. Nicolae Mareș - *Dicționar polon-român* (împreună cu Anda Maria Mareș, Editura Științifică, București 1981.
43. Nicolae Mareș - *Stanisław Wyspiański*, Editura Meridiane, București 1981 (39 p.)
44. Nicolae Mareș - *ABC-ul comportării civilizate*, Editura Ceres, București 1978. /Ediția II-a 1079/
45. Nicolae Mareș - *Republica Populară Polonă*, Editura Enciclopedică, București 1972 , (277 p.)
46. Nicolae Mareș - *Varșovia*, Editura Meridiane, București, 1972.

Antologii

1. *Lirică feminină polonă*, Editura e-Publishers, București 2016, /226 p./
2. *Cîntece vorbite- lirica primitivă*. Ediția II-a Antologie, Opera Omnia, Editura TipoMoldova, /176 p./.
3. *Tălmăciri. Antologie de lirică contemporană poloneză*. /115 poeți/ Colecția OPERA OMNIA – Publicistică și eseu contemporan, Editura Tipo Moldova, Iași 2013, /712 p./., incluși 115 poeți idem. 2015, /712p./
4. *Antologia poeziei poloneze - traducere și note bibliografice*, /103 poeți/, Editura Ivan Krasko, Arad 2007, /432 p./.
5. *Poezia poloneză contemporană* /83 poeți/, Editura Dacia Cluj Napoca, 1981, .
6. *Zece poezi polonezi* – Traducere, selecție și note bibliografice, Editura Univers București 1978 /107p./.

Traduceri

1. Zenon Kosidowski, *Povestiri biblice*, Editura Științifică, 1971.
2. Stanisław Jerzy Lec, *Aforisme*, Editura Junimea, Iași 1972.
3. Tadeusz Różewicz, *Poeme*, Editura Junimea, Iași 1973.
4. Jan Szczepański, *Sociologie*, Editura Științifică, 1973.
5. Michał Rusinek, *Pe urmele lui Kopernik*, Editura Albatros, 1974.
6. Kazimierz Michałowski, *Cum si-au creat grecii arta*, Editura Meridiane, 1975.
7. Wisława Szymborska, *Bucuria scrierii*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977.
8. Adam Mickiewicz, *Versuri alese*, Editura Minerva, Seria BPT, 1978.
9. Aleksander Omiljanowicz, *Stafiile din codrii Bialowieza*, Editura Junimea, 1978.
10. xxx, *Cîntece vorbite, lirica primitivă*. Antologie, Editura Junimea, 1979.
11. Tadeusz Różewicz, *Poezii*, Editura Minerva, seria BPT, 1980.
12. Boy Zielinski, *Marysienka și Sobieski*, Editura Junimea, 1983.
13. xxx, *Gânduri nemuritoare, proverbe și cugetari*, Editura Albatros 1986.
14. Marian Podkowinski, *Hitler și clanul lui*, Editura Colosseum, 1990.
15. Kazimierz Korkozowicz, *Cum am fost omorâtă...* Editura Evenimentul 1990.
16. Jerzy Edigey, *Valiza cu milioane*, Editura Colosseum, 1991.
17. Karol Wojtyła, *Poeme*, Editura "Diacon Coresi" 1992.
18. Jerzy Edigey, *Asasinarea bijutierului*, Editura Colosseum, 1992.
19. Henryk Sienkiewicz, *Quo Vadis*, trad. publicată cu pseudonim /Elisabeta N. Dumitru/, ed. Colosseum, București 1992.
20. Stanisław Jerzy Lec, *Aforisme*, Editura Colosseum, 1992.
21. Karol Wojtyła, *Poezii alese*, Editura Ginta Latină 1999.
22. Marian Podkowinski, *Hitler și arhanghelii morții*, Editura Hyparion, Cluj Napoca 2000.
23. Ioan Paul al II-lea, *Triptic Roman*, Editura Colosseum, 2003.
24. Ioan Paul al II-lea, *Cugetări*, Editura Fndației România de Măine, 2003.
25. Ioan Paul al II-lea *Iubirea totul mi-a explicat*, Cuvânt către cititor, + Jean-Claude Perisset, Nunțiu Apostolic la București și Chișinău, Editura Prut Internațional, Chișinău 2004.
26. Wisława Szymborska, *Poezii alese*, Editura Prut Internațional, Chișinău 2006.
27. Ioan Paul al II-lea, *Sculați-vă, să mergem!*, Editura ARCB, București 2009.
28. Ioan Paul al II-lea *Poeme alese, ediția II-a adăugită*, Cuvânt către cititor, + Arhiepiscop Francisco-Javier Lozano, Nunțiu Apostolic la București și Chișinău, Editura Prut Internațional, Chișinău 2015.

29. Aleksander Nawrocki, *Poeme alese*, Editura ePublishers, 2015.
30. *Tălmăciri*, Opera Omnia, Editura Tipo-Moldova, ediția II-a, 2016, 115 poeți contemporani din toate generațiile, /712 p./. Format A-5;
31. Lev Tolstoi, *Cugetări și aforisme*, Editura ePublishers, 2016;
32. Czesław Dźwigaj, *Citate din Cartea Morții și Poeme*, Traducere și prefață Nicolae Mareș, Wydawnictwo Literackie, Krakow, 2016.
33. Ioan Paul al II-lea *Triptic Roman/Tryptyk Rzymski*, Ediție bilingvă româno-polonă, Editura Junimea, Iași, 2017.
34. Karol Wojtyła, *Exiști /Culegere de poeme/*, Editura Junimea Iași, 2018.

Piese de teatru traduse și jucate

Jerzy Szaniawski, *Două teatre*, jucată la Teatrul Municipal Baia Mare sezonul 1981/1982, inclusiv într-un turneu la Kielce și Cracovia.

Tadeusz Różewicz, *Cartoteca* – publicată în volumul *Neliniște*; montată la Cluj-Napoca în 2008 și la Iași în 2010;

Karol Wojtyła: *În fața magazinului bijutierului* – montată de Constantin Dinischiotu și jucată din 1991 continuu la Radio Național de peste 14 ori, într-o distribuție de excepție. A fost jucată, de asemenea, la Teatrul din Bacău și la Muzeul Literaturii Române, în 2009.

Traduceri în lucru

Jan Dobraczynski, *Cinci zile pentru nemurire*; Ryszard Kapuściński, *Împăratul, Însemnări de pe litoaral*; Zenon Kosidowski, *Povestiri biblice*; Stanisław Jerzy Lec, *Aforisme*; * * * *Antologia poeziei poloneze – de la Kochanowski la Szymborska* selecție, traducere, note și prefață; *Proverbe și aforisme poloneze*, ediția II, prefațată, revizuită și adăogită; *Scrieri alese*, Tadeusz Różewicz, culegere, traducere și prefață; * * * *Antologie teatru polonez*.

2003 – 2006 - A realizat peste cca 100 de emisiuni televizate sub genericul *Cultura minorităților* pentru Postul de Televiziune România de Mâine; ulterior peste 60 de emisiuni : *Diplomația românească – Quo Vadis?*

Premii și distincții

August 2015 - Acordarea din partea Sfântului Părinte Francisc Pont. Maximus a Diplomei și ordinului *PRO ECCLESIA ET PONTIFICE*

Premiul *Lucian Blaga* pentru diplomație culturală - Odznaka Zasłużony dla kultury polskiej; Distincția - Fapte meritoase aduse culturii poloneze; „Amicus Poloniae”; Odznaka i medal - Zasłużony dla Warszawy - Distincția și medalia - Fapte meritoase pentru Varșovia; Medalia Ufficiale Annale del XXVI di Pontificato di sua Santità Giovanni Paulo II (Wreczana osobiscie przez Papieza w Castel Gandolfie we wrzesniu 2004 roku), certificato 3343. Laureat al Premiului Ministrului Culturii și Patrimoniului Cultural al Republicii Polone pentru traducerile înfăptuite în imba română (Varșovia, aprilie 2015), decernat la ediția a XV-a Festivalului Internațional de Poezie UNESCO, la propunerea prestigioasei reviste "Poezja dzisiaj".

Referințe critice

Antologie într-un tot remarcabilă

(...) Sub îngrijirea lui Nicolae Mareș (selecție și traducere), Editura Univers ne oferă un florilegiu reprezentativ din poezia poloneză contemporană, de la Leopold Staff la Małgorzata Hillar. Sunt prezenți în această antologie zece poeți de primă importanță a căror creație a intrat de-acum în patrimoniul culturii literare polone, fiecare din ei fiind deopotrivă o personalitate și un termen de referință istorico-literară. (...) Antologia întocmită de Nicolae Mareș ni se pare a fi, în ciuda câtorva absențe mari, într-un tot remarcabilă, prilejuind cititorului nostru un contact instructiv cu poezia poloneză de azi, o poezie de valoare incontestabilă și de o profund distinctă personalitate. (**Mircea Moga**, „*Cartea străină: Zece Poeți polonezi*”, Contemporanul, nr. 22 (1647) din 2 iunie 1978)

Un dar de mare preț. Într-o carte o bibliotecă reală

(...) Împătimit și tenace, Nicolae Mareș supraveghează, cercetează și interpretează de mai mulți ani la noi, - mi-e teamă să spun de două decenii, deși de atunci se pulverizează studenția noastră! - fenomenul literar polonez și iată că abia acum are cutezanța realizării unei antologii de poezie din acest spațiu și gestul său, în sensul celor spuse mai sus, e semnificativ: abia acum, presupun, a reușit să știe la ce să renunțe - pentru că aceasta e mare dificultate - și cum să camufleze această renunțare, absențele nefiind într-un astfel de caz niște simple eliminări, ci un instrument estetic obligatoriu: singurul care poate condensa într-o carte o bibliotecă reală și de aceea prezentă chiar și atunci când rafturile i-au fost sigilate.

(...) Trecând peste grafia numelor - consider că fonetica românească are suficiente virtuți pentru o transcriere onomastică fidelă - putem spune că în prag de an nou Nicolae Mareș și Editura Dacia au făcut cititorilor noștri un dar de mare preț. (**Darie Novăceanu**, „*Poezia poloneză contemporană*”, România Literară, nr. 3, 1982)

Cea mai bogată antologie de poezie contemporană din secolul al douăzecilea tipărită în străinătate

(...) În urmă cu aproape un an a apărut în România o amplă antologie a poeziei poloneze, cuprinzând peste 80 de autori, de la Leopold Staff până la Ewa Lipska. „*Poezia poloneză contemporană*”, precedată de o prefață semnată de Vasile Igna, și care prezintă 350 de poezii bine transpuse, traduceri deseori perfecte, efectuate de Nicolae Mareș. Cu siguranță este cea mai bogată antologie de poezie contemporană din secolul al douăzecilea tipărită în străinătate. S-ar putea să o întrecă culegerea extrem de largă pregătită în Iugoslavia de Milovoj Slavic, dar la apariția căruia va trebui să mai așteptăm. (**Jan Koprowski**, *Literatura i sztuka polska w świecie, Obraz nie jest szary*, (Literatura și arta polonă în lume, Imaginea nu este cenușie), Trybuna Ludu, 1983)

Apropiere de puritățile cristaline ale lui Różewicz

(...) Printre specialiștii din generația de mijloc care trudesce cu hărnicie și pasiune pentru răspândirea prin traduceri a valorilor reprezentative ale literaturii polone pe solul spiritualității românești se înscrie, cu realizări notabile, și Nicolae Mareș. Colecția de largă popularitate BPT asigură o binemeritată difuzare de masă a acestei personalități într-adevăr distincte în peisajul poeziei din Polonia după eliberare.

(...) Nicolae Mareș s-a apropiat de puritățile cristaline ale lui Różewicz fără complexe stânjenitoare, cu sensibilitate și comperhensiune, intuind întotdeauna cu acuitate tonalitățile emoționale și policromia bogat nuanțată proprii originalului polonez. (**Stan Velea**, *T. Różewicz - poezia lucidității*, România literară, nr. 38, 1984)

La originile celor dintâi impulsuri artistice, o carte frumoasă

(...) O apariție remarcabilă, la Editura *Junimea*, la cumpăna anilor: *Cântece vorbite*, selecție și traducere de Nicolae Mareș.

(...) Într-o epocă de luciditate și supremație a tehnologiilor, inclusiv literare, florilegiul lui Nicolae Mareș ne amintește că în adâncurile tainice ale visului suntem asemănători cu toții, iar aspirația spre înălțimi, dincolo de treptele evoluțiilor sociale și determinări geografice, asigură premisele unei reale comuniuni universale. (**Adrian Popescu**, *Cântece vorbite*, Steaua, nr. 1(392) 1980)

Prilej de cunoaștere poetică și artistică remarcabile

(...) Apariția cărții „*Cântece vorbite*” la Editura *Junimea*, în selecția, traducerea și postfața lui Nicolae Mareș este, prin excelență, o noutate. Amplul periplu desfășurat în timp și spațiu asupra universului liric genuin oferă prilej și cunoaștere poetică și artistică remarcabile; el vizează o lume ancestrală, fixată în limite îndepărtate, dar care survine în prezent cu cele mai bogate tonusuri de trăire umană. Astfel, cititorul va fi solicitat, în și dincolo de mesajul imediat al cuvântului, să urmărească schimbarea teribilă a planurilor de viață arhaică în cele de renaștere superioară. (**Vasile Popa**, *Convorbiri literare*, nr. 8 (128), 1980)

Insolită antologie de versuri...

Nicolae Mareș, cunoscutul traducător de literatură poloneză, ne oferă o insolită antologie de versuri. E vorba de volumul intitulat *Cântece vorbite*din care rezultă că din punctul de vedere al tipologiei umane, formarea limbajului liric și mai ales al structurilor cognitive, comunicarea lirică de gândire asupra lumii înconjurătoare nu diferă de cea a popoarelor europene. /.../Antologia lui Nicolae Mareș face dovada posibilităților pe care le are folclorul tropical și boreal de a cânta existența în toată varietatea ei de forme și imagini, de la sunetele ei imperceptibile, indiferent de gradul evoluție și civilizație al poporului căruia îi aparține. (**M.N. Rusu**, *Cronica literară – Folclorul tropical și boreal*, Viața studentescă, nr. 11 din 1980)

O antologie întocmită cu pricepere și dragoste

(...) Poeți de prestigiu și traducători consacrați și-au împletit deseori strădania, asumându-și curajos întreaga responsabilitate, pentru a realiza fapte de cultură pe drept cuvânt referențiale. Exemple meritorii nu lipsesc nici din cultura noastră, totdeauna deschisă cu discernământ impulsurilor din afară. (...) Stabilirea materiei antologate, traducerea în limba română și redactarea notelor biobibliografice aparține lui Nicolae Mareș, unul dintre poloniștii români cu studii încheiate în Polonia. (...) Titlul *Poezia poloneză contemporană* indică limpede ideea de globalitate, intenția de a înjgheba o imagine de ansamblu; evident, cu acoperire în sfera operelor reprezentative. (**Stan Velea**, *Interferențe literare româno-polone*, Editura Minerva, București 1989, p. 209-212)

Fericit eveniment literar și spiritual

(...) Apariția în limba română a volumului *Poeme* de Karol Wojtyła, actualul Papa Ioan Paul al II-lea, la Editura „Diacon Coresi”, constituie un fericit eveniment literar și spiritual. Este prima carte a Suveranului Pontif care îmbracă haina limbii noastre. Autorul tălmăcirii este Nicolae Mareș, care a publicat mai înainte unele echivalențe lirice din creația lui Karol Wojtyła în diferite reviste din țară. Versurile lui Karol Wojtyła pot fi asemănaute unei călăuze ce ne conduce pașii spre mântuire sufletelor cu aspirații

spre fericirea veșnică. Ele sunt o lectură de mângâiere și îmbărbătare în ceasuri de meditație, o armonizare a minții cu inima și credința. (**Nae Antonescu**, *Karol Wojtyła – POEME*, Viața creștină, nr. 2, 1992)

Lucrare tradusă cu grijă după original

Neamurile trăiesc în taina lui Dumnezeu, graiul lor este prea scump ca să-l poată oricine cumpăra. Sfințenia limbilor, neamurilor, care trăiesc în Biserica lui Hristos din Evanghelie și Euharistie. Celui ce a recitat în limba română *Rugăciunea pentru Maica Domnului* a lui Eminescu în Piața Sfintei Catedrale a Bisericii din Roma și l-a trecut în rândul sfinților pe Eremia Valahul, fie ca aceste rânduri ce însoțesc traducerea de față, lucrare cu grijă după original de domnul Nicolae Mareș, să reprezinte un modest prinos de recunoștință și iubire dintr-o țară soră de suferință cu patria iubirii a Sfântului Părinte Papa Ioan Paul al II-lea. (**Ioan Alexandru**, *Adorație și doxologie*, Prefață *Poeme Karol Wojtyła*, București 1992)

Varianta românească este mult mai expresivă și dinamică

(...) Poemele Suveranului Pontif au fost traduse și în franceză, de către poetul-filosof Pierre Emmanuel, încă din 1979, dar nu printr-o cunoaștere directă a limbii, la sursă – ceea ce explică unele uscăciuni de imagine și limbaj. Varianta românească este mult mai expresivă și dinamică, foarte aproape de original, tocmai pentru că Nicolae Mareș este un virtuoz al limbii poloneze. Ceea ce recomandă o dată în plus cartea de poeme ale Papei Ioan Paul al II-lea – apărută și într-o grafică deosebită. (**Ion Andreiță**, *Poezia – călăuză către Dumnezeu*, România liberă, 14 noiembrie 1992)

O clipă unică în felul ei

(...) Apariția „Poemelor” lui Karol Wojtyła, actualul Papă Ioan Paul al II-lea, în transpunere românească, marchează o clipă unică în felul ei. /.../ Tălmăcirea în limba română a acestui florilegiu politico-filosofic, deloc ușoară, și-a asumat-o temerar Nicolae Mareș, un bun polonist, ale cărui eforturi au avut rezultate mai mult decât meritorii. (**Stan Velea**, *Dragostea dumnezeirii*, Cotidianul, 20 mai 1993)

S-a deschis perspectiva resacralizării actului artistic

(...) Catolicii și nu numai ei au luat cunoștință de *Enciclicele* Papei Ioan Paul al II-lea, pline de *realism creștin* autentic, discutând direct problemele stringente de azi (avortul, sărăcia unor țări, ororile războaielor fraterne /.../Lumea a descoperit apoi poetul de o desfășurare claudeliană. Apariția, în traducerea lui Nicolae Mareș, a versurilor Suveranului Pontif ne deschide perspectiva *resacralizării actului artistic*, înobilarea lui printr-o generoasă dăruire de sine a autorului, scrisul liric devenind o *metafizică a dragostei creștine*. (**Adrian Popescu**, *Portretul unui om pentru eternitate*, România literară, martie 1996)

Un neoromantic de talia lui Mickiewicz tradus în românește

(...) În acest scurt eseu ne vom ocupa numai de opera sa lirică (a lui Karol Wojtyła), având în față o culegere din versurile sale în traducerea poetului Nicolae Mareș, reputat polonist în patria noastră. (...) Traducătorul acestei opere îl socotește (pe Karol Wojtyła) un neoromantic de talia lui Mickiewicz, marele poet național al Poloniei. Trebuie reținută în final părerea lui Pierre Emmanuel că poezia religioasă a Europei de azi are un reprezentat de seamă în Sanctitatea Sa. (**Emil Manu**, *Versurile lui Karol Wojtyła*, Adevărul literar și artistic VIII, nr. 467 mai 1999)

Sfântul Părinte văzut din interior

(...) Până în prezent, din câte cunoaștem, nici un biograf al său nu citează cu atâta acribie trăirile cele mai profunde și mai intime ale acestei mari și complexe personalități ale contemporaneității, apelând la Poemele semnate în tinerețe și mai târziu de Karol Wojtyła pe care scriitorul român le-a transpus în limba sa cu ani în urmă, precum și la gândirea filosofică, teologică și umanistă a Suveranului Pontif. Nicolae Mareș a surprins acest pisc de la îngemânarea a două milenii din cele mai diverse unghiuri, dezvoltând teza pe care din 1990 o susține în România, aceea că „Sfântul Părinte a purtat cu sine charisma și chemarea lăuntrică de a orându-i mai drept societatea umană, aflată de mai multă vreme într-o puternică derivă” (*Memoria*, București, 1-1990). (+ Episcop mitropolit romano-catolic, **Ioan Robu**, cuvând înainte ediția I-a a monografiei *Ioan Paul al II-lea, Papă pentru mileniul al III-lea*, Editura Colosseum, București 2000)

Prima monografie despre Ioan Paul al II-lea în lumea ortodoxă

(...) Cartea care vede lumina tiparului azi este o biografie complexă a Suveranului Pontif, Papa Ioan Paul al II-lea, scrisă de colegul nostru Nicolae Mareș, prima monografie despre Ioan Paul al II-lea, după știința mea, care apare în spațiul est-european, în lume ortodoxă. (...) Nu-mi rămâne decât să-i mulțumesc domnului Nicolae Mareș pentru că s-a nimerit (în cel mai pozitiv sens al cuvântului) ca, în România, opera lui Ioan Paul al II-lea să încapă în mâinile unui om din toate punctele de vedere competent în această privință. (**Laurențiu Ulici**, președintele Uniunii Scriitorilor din România, din cuvântul rostit la lansarea monografiei *Ioan Paul al II-lea, Papă pentru mileniul al III-lea*, București 7 iunie 2000)

Adevărat florilegiu sacru

(...) Cartea pe care ne-o oferă astăzi distinsul om de cultură Nicolae Mareș este, de fapt, prima biografie, primul eseu de largă respirație spirituală scris în limba română despre Papa Ioan Paul al II-lea. Mă bucur foarte mult să observ că românii sunt interesați de biografia Papei, cititorii acestei cărți având în plus privilegiul de a se întâlni cu o ipoteză dintre cele mai interesante, în paginile deosebit de bine documentate lucrări a domnului Nicolae Mareș, punându-se în discuție originea românească a Sfântului Părinte. (+ **Jean-Claude Perisset**, nunțiu apostolic la București, din cuvântul rostit la lansarea monografiei *Ioan Paul al II-lea – Papă pentru mileniul al III-lea*, la sediul Uniunii Scriitorilor, București 7 iunie 2000)

Cunoașterea îndelungată și din interior a literaturii și a culturii poloneze

(...) Nicolae Mareș înțelege să ofere cititorului român toate datele necesare receptării complete și corecte a unei culturi străine. Interferența în istorie, a destinului celor două țări e un motiv în plus de atentă interpretare a detaliilor, de considerare și reconsiderare a contextului. Traducerile sunt de cele mai multe ori, însoțite de prefețe, postfețe, note explicative, argumente sau fișe biobibliografice. Fenomenul cultural este unul viu, în mișcare, traducerea este activitatea necesară, în ciuda „trădării” inerente; de aceea, pentru Nicolae Mareș însoțirea pedantă a variantelor românești cu „dosare” explicative este de la sine înțeleasă. (**Irina Petraș**, MAREȘ Nicolae, *Dicționarul scriitorilor români, M-Q*, Editura Albatros, București 2001)

Splendidă mărturisire de credință

(...) apariția florilegiului Papei Ioan Paul al II-lea, a "acestui om providențial, care a scris o pagină de aur în istoria Bisericii, punându-și Pontificatul și viața sub semnul Mariei ("totus tuus ego sum")" - și care - "dincolo de activitatea sa neobosită ca urmaș al lui Petru și păstor al Bisericii lui Hristos, Sfântul Părinte nu încetează să ne uimească prin multitudinea și bogăția mărturisirilor sale de credință, iar poezia este o splendidă mărturisire de credință" (**Ana-Maria Botnaru**, *Triptic roman*, Curierul creștin, București nr. 8-10, 2003)

O carte mai puțin obișnuită

(...) La Editura Fundației „România de Mâine” a apărut o carte mai puțin obișnuită, care îmbină fericit și incitant încă de pe copertă poziția supremă a Pontifului catolic, Papa Ioan Paul al II-lea, cu simplitatea și modestia adevărilor maxime, axiomatiche, sugerate de titlul deloc pretențios – *Cugetări*.

Cercetător împătimit al vieții și activității Sfântului Părinte pe mai multe planuri, care apelează frecvent la izvoare și contacte nemijlocite, N. Mareș este, hotărât lucru, cel mai profund cunoscător român al operei Suveranului Pontif. (**Stan Velea**, *Cugetând la curgerea de lume* (I), Crai Nou, 3 aprilie 2004)

O mărturie dincolo de timp

(...) *Receptarea Papei Ioan Paul al II-lea în România* (2004, Editura Colosseum) apare ca o mărturie dincolo de timp, pentru cei ce vor veni, dar și pentru noi, cei care vom aminti mereu că Suveranul Pontif a trecut peste aceste meleaguri, reunite sub metafora „Grădina Maicii Domnului”. Nicolae Mareș nu și-a dorit să realizeze o biografie a lui Ioan Paul al II-lea și nici o analiză a operei acestuia, ci doar să surprindă în cartea sa toate manifestările, „care au avut suport publicistic și editorial în limba română, ca și descrierea acțiunilor de anvergură, menite să înfățișeze dimensiunea atinsă în procesul de apropiere a românilor de episcopul Romei”. (**Andrei Milca**, *Modele tutelare*, Ecart nr. 275 /iul. 2004)

Triptic roman sună plin, calm și firesc în românește

(...) Am sub ochi un volum, *Triptic roman*, care sună plin, calm și firesc în românește, datorat eminentului polonist Nicolae Mareș. Lucrările traducătorului și monografului papei vor fi, de altfel, analizate în paginile următoare ale revistei, de cunoscutul specialist Stan Velea. Eu mă opresc doar asupra poeziei recente a Suveranului Pontif, cea inspirată de Capela Sixtină, poezii alcătuind un volum lansat în 2003 la Cracovia, apoi tradus în mai multe limbi, printre care și româna. Editura Colosseum are meritul tipăririi titlurilor dedicate de Nicolae Mareș papei care, în 1999, ne-a vizitat țara. (**Adrian Popescu**, *Ochii care văd începutul și sfârșitul*, Steaua nr. 1-2, ianuarie 2005)

Un exeget destoinic al vieții și operei culturale și patristice a Suveranului Pontif

(...) prin osârdia, talentul și știința unui contemporan al nostru, scrieri wojtyliene semnificative au fost oferite spre lectură, spre meditație și cititorilor români. Traducătorul în limba română și biograful Papei Ioan Paul al II-lea este NICOLAE MAREȘ./.../. Nicolae Mareș este și un exeget destoinic al vieții și operei culturale și patristice a Suveranului Pontif, autor al primei monografii asupra personalității Papei Ioan Paul al II-lea apărute în spațiul ortodoxiei: *Ioan Paul al II-lea – Papă pentru*

mileniul al treilea, cu un cuvânt înainte de arhiepiscop-mitropolit Ioan Robu. (**Andrei Milca**, *Modele tutelare*, Ecart nr. 275, 29 aprilie 2004)

Lucrare cu caracter interdisciplinar, alchimie mirabilă

(...) Precedate de numeroase intervenții publicistice în reviste din România și Polonia, investigațiile și exegezele autorului s-au încheiat în forme coerente în alcătuirea unei lucrări întemeiate pe o documentare exemplară; informațiile de-a dreptul luxuriante provenind din planuri multiple, încearcă o explicitare din interior a uneia dintre cele mai complexe personalități ale vremii noastre – poetul, dramaturgul și ecleziastului-papă Ioan Paul al II-lea pe numele-i adevărat Karol Wojtyła. (...) Alchimie mirabilă, fără tăgadă, aparținând specialistului, vrednică de laudă și așteptarea posterității. (**Stan Velea**, *Papa Ioan Paul al II-lea în conștiința românilor*, Steaua, nr. 1-2, 2005)

Nicolae Mareș – Omul zilei

Nicolae Mareș, fost diplomat în Ministerul Afacerilor Externe, și-a lansat ieri volumul "Încă Polonia...", publicat la Editura Colosseum. "Îmi doresc ca prin această lucrare să contribuie la o mai bună cunoaștere reciprocă între cele două țări, prin prezentarea câtorva reflecții asupra evoluțiilor actuale din Polonia" - a spus autorul. Nicolae Mareș este absolvent al Universității din Varșovia. Diplomat de carieră ('66-'99), Mareș a trecut prin concurs toate treptele diplomatice. A fost director în Ministerul Afacerilor Externe ('90-'94) și este membru al Uniunii Scriitorilor din 1980. Pentru noua sa apariție editorială, *Jurnalul Național* îl declară pe Nicolae Mareș "Omul Zilei".

Un spirit metodic cu larg orizont documentar

Lucian Blaga-diplomat la Varșovia este un foarte aplecat studiu monografic privind perioada varșoviană a diplomației bliagene. (...) Nicolae Mareș se dovedește un spirit metodic și de larg orizont documentar, începându-și lucrarea cu evocarea relațiilor româno-polone după Primul Război Mondial, fiind impecabil structurată. (...) Foarte utilă în cunoașterea fațetei diplomatice a scriitorului și gânditorului român, lucrarea d-lui Mareș este un exemplu în domeniu, mai ales pentru eventualele cercetări ce se vor întreprinde în arhivele naționale dar și în cele străine pentru celelalte „stații” diplomatice: Praga, Berna, Viena, Lisabona. (**Zenovie Cărlugea**, *Portal – Măiastra*, 1 august 2011)

O lecție de diplomație culturală

(...) Și-a asumat misiunea de a restabili adevărul despre Eugen Ionescu, pe bază de documente politico-diplomatice, Nicolae Mareș în cartea sa „Eugen Ionescu diplomat român în Franța”. El însuși diplomat de carieră, Nicolae Mareș nu este la prima incursiune, domnia sa fiind autorul unei substanțiale sinteze despre activitatea lui Lucian Blaga la ambasada din Varșovia și, într-un sens mai larg, despre diplomația culturală. /.../Ar fi, credem, un sacrilegiu - scrie Nicolae Mareș - ca aproape trei ani din viața unui scriitor de talia lui Eugen Ionescu să fie dați uitării. Și ce ani dramatici, plini de un zburcământ interior intens, pentru viitorul dramaturg și eseist".... (**Șerban Cionoff** - *Eugen Ionescu, o lecție de diplomație culturală* - *Jurnalul Național*, 7 mai 2012)

Lucrare de o autenticitate nedezmintită, savoare bibliofilă și gust estetic

Între exegeții de prim-plan ai biografiei diplomatice și literare a lui Lucian Blaga, dl. Nicolae Mareș ne-a surprins plăcut în ultimii ani cu adevărate lucrări de referință, peste care viitorul cercetător al vieții și operei blagiene nu poate să treacă.

Scrisorile valorificate, recent, aruncă noi lumini ale diplomatului și profesorului, între care se impune via conștiință a operei (teatrale, ca în dialogul epistolar purtat cu Liviu Rebreanu), ca și sprijinirea unor tineri capabili pentru care intervine cu generoasă disponibilitate (Octavian Beu, Ion Desideriu Sârbu, Hermann Roth ș.a.). (**Zenovie Cârlogea**, Nicolae Mareș: *Lucian Blaga - Epistolarul de la Academia Română*”, ALTIP, Alba Iulia, În « Portal-Măiastra », nr 3, 2012)

Foaie de temperatură sufletească

Un florilegiu poetic ce transmite energii spirituale și nutrienți livrești de origine polonă ori românească este opusul aniversar „Clarobscur în amurg” al cărturarului, diplomatului și sensibilului scriitor Nicolae Mareș. Pentru orfevrierul unor traduceri din Papa Ioan Paul al II-lea - dovadă 11 cărți din scrierile în poloneză ale lui Karol Józef Wojtyła sau despre personalitatea planetară a Ponfului. (...) Rememorarea unei vieți trăite și a unei vieți visate ne oferă o carte de poezie la capătul căreia Efemeritatea și Întunericul „*Ne obligă / Să luăm / Totul de la început*”. Nicolae Mareș ne oferă, astfel, un „clarobscur” poetic din care se poate intui Răsăritul! (**Dan Mircea Cipariu** - Prefață la volumul *Clarobscur în amurg* sau cum să scoatem lumina, credința și devenirea din cel mai entropic întuneric?)

Lacrimi păstrate pentru eternitate în chihlimbarul silabelor

Versurile din diferite perioade ale creației scriitorului Nicolae Mareș, grupate în volumul *Clarobscur în amurg*, le putem asemui cu niște stropi de timp încremenit în cuvinte, cu niște broboane de sudoare sau, poate, cu niște lacrimi păstrate pentru eternitate în chihlimbarul silabelor. Ele sunt mici ferestre prin care putem privi, înțelege și admira grădinile bogate în culori și miresme ale unei viziuni artistice rotunde – închegate, mature, împlinite. (**Vasile Poenaru**, Din predoslovia la volumul *Clarobscur în amurg*)

Lirică sapiențială

Apariția volumului *Clarobscur în amurg* este un debut matur, care definește semnificativ o personalitate creatoare, cu o viziune distinctă, pătrunzătoare, asupra rostului nostru între pământ și cer, între virtute și servitute, între omenie și ticăloșie, *între a fi și a nu mai fi*, și - îndeosebi - asupra statutului Poetului și al Poeziei, într-o lume plină de contradicții. /.../ Poezia lui Nicolae Mareș este, în primul rând, o *mărturisire*, despre noi, despre existență și moarte, despre veșnicie și efemeritatea proiectată în orice punct cardinal, "de magma înfierbântată a pământului" (*Ergo sum*). (**Ion Dodu Bălan**, *Gând și sentiment în poezie*, Tribuna, 2014)

Volum monumental

Acest volum monumental, care cuprinde o mare varietate de eseuri, într-o panoramă enciclopedică, se bucură de o bogată iconografie, în alb-negru și color, încât parcurgerea celor aproape 600 de pagini devine mai atrăgătoare, mai fluentă, mai edificatoare. Ion Brad prezintă o parte din capitolele lucrării cu caracter inedit despre Chopin, Filtch, Miculi, sculptorul Hegel, despre mari personalități poloneze, încheind cu fraza: Nu am spațiu pentru a reliefa cum se cuvine toate virtuțile acestui volum enciclopedic pe care eminentul nostru coleg Nicolae Mareș ni-l face cadou cu

generozitatea lui proverbială. (**Ion Brad**, *Cărțile prietenilor mei*, Editura Anamarol, 2014)

O solidă monografie despre mareșalul polonez Józef Piłsudski

Prolific autor al unor volume de referință pe tema istoriei Poloniei și a relațiilor româno-polone, scriitorul și diplomatul dr. Nicolae Mareș a publicat de curând o masivă monografie (440 pagini, în format A4), consacrată mareșalului Józef Piłsudski, proeminentă personalitate a istoriei contemporane poloneze și universale. Publicată și în format electronic, iar tipărită la Editura „ePublishers” din București, în anul 2015, lucrarea a apărut într-un moment aniversar deosebit ocazionat de împlinirea unui secol de la izbucnirea Primului Război Mondial și a optzeci de ani de la trecerea în veșnicie a mareșalului Józef Piłsudski. (...) O recomand cu căldură tuturor celor interesați de literatură istorică serioasă, atât specialiștilor, cât și publicului larg cititor. (**Dr. Ion Constantin**, Economistul)

Sfântul Ioan Paul cel Mare

Papei Ioan Paul al II-lea, acestei mari personalități a contemporaneității, Nicolae Mareș îi dedică o monografie cât o enciclopedie (ca să-l cităm pe poetul Ion Brad), lucrare de 700 de pagini, în format mare. Autorul este cel mai îndreptățit să scrie o asemenea dificilă dar nobile lucrare, publicând anterior și alte cărți despre ilustrul papă, chiar în timpul vieții acestuia, în care a afirmat originile românești ale Pontifului. (...) „*Hristos însoțește dintotdeauna evenimentele națiunii române*”. Să fim la înălțimea acestor evenimente și să ne venerăm asemenea personalități providențiale, cum e Sfântul Ioan Paul cel Mare, cel cu origini românești. (**Tudor Nedelcea**, Flacăra lui Adrian Păunescu, nr. 45 (723)/2015, idem <http://www.omniscop.ro/sfantul-ioan-paul-cel-mare/>)

La aniversarea diplomatului și polonistului Nicolae Mareș

Am avut privilegiul să-l cunosc bine pe distinsul diplomat și polonist Nicolae Mareș, grație activității desfășurate împreună la Ambasada României din Varșovia (1996-1999), dar mai ales preocupărilor comune în domeniul cercetării istoriei, culturii și civilizației poloneze, a relațiilor statornicite de-a lungul veacurilor între români și polonezi. (...) Dintre reușitele mai deosebite ale domnului N. Mareș ca atașat cultural la Ambasada României la Varșovia, menționez apariția, în limba polonă, a *Istoriei României* de Juliusz Demel.

(...) La aniversarea a 80 de ani de viață a diplomatului și omului de cultură Nicolae Mareș, nu-mi rămâne decât să-i urez multă sănătate, viață îndelungată, cu bucurii și fericire, alături de toți cei dragi și apropiați, precum și multă putere de muncă, în vederea realizării tuturor proiectelor și aspirațiilor sale. La Mulți Ani, Domnule Nicolae Mareș! (Dr. **Ion Constantin**, Cercetător științific asociat la Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului)

Un florilegiu aniversar

De scriitorul și diplomatul Nicolae Mareș am aflat în calitatea sa de realizator al antologiei „Cartea Înțelepciunii Universale. Dicționar de maxime și aforisme din cultura română și universală”, tipărită în condiții excelente, nu doar grafice ci și editoriale, de eLiteratura din București în 2014. Lucrarea la care ne referim cuprinde, 620 de pagini, circa 14000 de gânduri, grupate pe 1200 de teme. Este una dintre cele mai mari colecții de acest gen tipărite în România și nu în multe țări din lume.

Ce admir eu cel mai mult la Nicolae Mureș este spiritul viu, cu mesaje actuale. Cartea de față apare cu ocazia aniversării a 80 de ani ai autorului, care însă este cât se poate de activ. (**Lucian Velea**)

Un spectacol intelectual

Printre realizările remarcabile ale scriitorului Nicolae Mureș consacrate Sfântul Ioan Paul al II-lea, despre activitatea diplomatică a lui Lucian Blaga și Eugen Ionescu, culegerile de aforisme, lucrările lexicografice, studiile despre interferența culturii române și culturii polone, interviurile și multe altele se numără și volumul de față: *Mihai Eminescu în limba polonă. Studiu și antologie*. (...) Exeget al istoriei moderne a Poloniei și al marilor ei corifei: Mickiewicz, Wyspiański, Szymborska, Różewicz și mulți alții, Nicolae Mureș face cunoscute preocupările marelui poet pentru cunoașterea istoriei Poloniei. (...) Cercetătorul Nicolae Mureș a examinat însemnările lui Eminescu despre Polonia din perioada studiilor sale succesive la Viena și la Berlin, folosindu-se de ediția anastatică a manuscriselor eminesciene realizată de Academia Română. Și a fost în măsură să evalueze anvergura cunoștințelor tânărului poet despre o țară slavă la fel de meritorie prin creația ei culturală și la fel de nedreptățită, de-a lungul secolelor, ca România daco-romană. (**Alex Ștefănescu**)

Eroi veșnic vii „Cine moare pentru Patrie trăiește veșnic”.

(...) Nicolae Mureș subliniază, dureros, un adevăr: acești „eroi veșnic vii” au fost dați uitării de conașionali noștri, episod trist considerat tabu, nefiind amintit nici cu prilejul Centenarului Unirii de la 1 Decembrie 1918. Patriot cu fapta, în marginile adevărului istoric, Nicolae Mureș scoate la lumină drama acestor eroi români, dosar declanșat în 2013, de Asociația „Eroii Neamului”, dorind să planteze simbolic în Țară peste două milioane de copaci, în memoria celor peste 1.200.000 de militari români morți în cele două conflagrații mondiale din secolul trecut, trecuți în „neagra uitare” de „guvernării perioadei 2013-2022”. Mai mult, consemnează autorul un fapt incredibil: cele trei timbre comemorative, elaborate pentru marcarea Centenarului Tratatului de la Trianon din iunie 2020, au fost oprite de la difuzare! (**Tudor Nedelcea**, Flacăra lui Păunescu, Martie, 2024)

(...) Nicolae Mureș este și se poartă ca un adevărat patriot pentru care **nația și istoria** nu sunt simple vorbe, ci noțiuni fundamentale. Tocmai de aceea cultul morților eroi, cei care și-au dat viața pentru țară a devenit o preocupare majoră. În 1918, la Alba Iulia, pe 1 decembrie, cei prezenți au făcut un jurământ și au votat o **Declarație**: „Adunarea Națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi români cari în acest război și-au vărsat sângele pentru înfăptuirea idealului nostru, murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.” Numai că urmașii lor nu prea s-au ținut de cuvânt. Acesta este motivul pentru care autorul vine cu acest volum pentru a repara cumva, după 100 de ani (**Mihai Miron**, Sfaturi pe lumină)

Extrase din operă

DOAMNE, CÂT DE APROAPE FOST-AM DE UN MARE SFÂNT AL VREMURILOR NOASTRE

/Poem în proză/

Doamne!

Papei, Poetului Karol Wojtyła

cât de aproape am privit
în ochii unui Sfânt!
Niciodată n-am să uit
Că mâna Episcopului Romei
De propria-mi mână
Cu smerenie adâncă
Strânsă a fost!

Și cât de firesc.
De parcă ne-am fi cunoscut de-o viață.
Simțeam că am în față
pe cel mai simplu Om de pe lumea aceasta.
- *De ce m-ați tradus în limba românească,*
- *Cu alte cuvinte în limba lui Eminescu?*

Se vede că Pontiful nu uitase
Ruga pe care o recitase
Cu vocea-i de agravă
Cândva lustruită pe scena
Teatrului din Cracovia.
De data aceasta
Ruga eminesciană
În românește
În Piața Sfântul Petru de la Roma
A înălțat-o.

Și nu întâmplător
Din tinerețe
Eminescu se perpetua
În mintea sa
Îl știa de la poeta Illakowiczowna.

Poezia acum mai puțin îl preocupa
Pe Sfântul Părinte
Pontiful dorea mai degrabă
Să afle de îndată
- *Ce se aude în România noastră dragă,*
- *Ce se întâmplă cu Ea,*
- *Cum o văd cei de dinafară?*

După ce am răspuns la toate
Îngrijorările sale
Poezia a intrat
Pe un făgaș normal
A apucat să mă mai întrebe
Dacă *Dugheana bijutierului*
piesa dragă inimii sale,
imn al dragostei și-al iubirii.
Cunoscută-mi este?
Aici a trebuit să ne oprim.
Secretarul personal

Monsieniorul Dziwisz
A treia oară
În uşă s-a arătat
Semn că depăşesc cu mult
Cele trei minute convenite la intrare.
Ispăşit din scaun m-am ridicat.
Sfântul părinte
M-a binecuvântat din nou
Cu un zâmbetul său larg
Mi-a întins o mână caldă
Şi patru fotografii.

Ele ajuns-au
La ambasadă
Înaintea celui care
Pe străzile Romei colinda
Meditând la cele petrecute
La cele auzite
Şi care peste ani
Vor deveni
Spusele unui Sfânt.

Profil realizat de **Nicolae VASILE**